

Патријарх Порфирије и митрополит Иринеј на Оснивачкој скупштини Руског историјског друштва у Србији

Његова Светост Патријарх српски г. Порфирије и Високопреосвећени Митрополит бачки г. Иринеј су узели учешће 26. октобра 2025. године у раду Оснивачке скупштине Руског историјског друштва у Србији. Њихова обраћања доносимо у целости:

Поздравно слово Патријарха српског г. Порфирија

Ваша високопреосвештенства, ваша превасходства, ваше екселенције, уважени представници руског народа, драга браћо и сестре,

Велика ми је част и искрено задовољство да вас поздравим, најпре, у своје лично име, али и у име свих оних који носе у срцима вековни осећај блискости Србије и Русије.

Сабрали смо се данас не само да обележимо истинско пријатељство, већ да потврдимо и запечатимо завет који су нам оставили наши преци и претходници. У том духу, свечано отварање институције Руског историјског друштва у Србији представља потврду континуиране међусобне духовне

повезаности српског и руског народа, који складно и сродно живе кроз историју и који ће, ако Бог дâ, тако и у будуће живети.

Сагледавајући улогу историје у контексту две познате мисли: Историја је учитељица живота и Историју пишу победници, а које су ипак плод релативног људског резона, Срби и Руси се, као род православни и своји по језику и крви, ослањају на неупитни божански Христов суд као мерило истине.

У времену страшног историјског ревизионизма, чега смо сви сведоци, када чињенице бивају занемарене, а интерпретације пресудне, чини нам се кључном иницијатива оснивања овакве установе каква је Руско историјско друштво у Србији. Чврсто верујемо да ће његов рад не само унапредити постојеће духовне, културне и друге везе међу нашим народима, него и учинити све да истина не буде робиња у географском и културном простору који делимо са другима, већ живо сведочанство речи Христовој Истина ће вас ослободити (Јн 8, 32).

Користим прилику да још једанпут упутим срдачне честитке поводом оснивања Руског историјског друштва у нашој земљи, призовем благослов Божји и пожелим успех у предстојећем раду овој установи, која је једноставно природан след и резултат негованих духовних веза српског и руског народа и гарант веродостојности историјских чињеница које ће баштинити.

Обраћање Митрополита бачког г. Иринеја

Ваша Светости, уважена господо званичници и присутни, сви по чину и

достојанству, браћо и сестре,

Богу сам благодаран и у души веома радостан што имам незаслужену част да учествујем и, штавише, да прозборим нешто на овоме часном скупу и на овоме угледном месту, а поводом конституисања и, практично, почетка јавног деловања Руског историјског друштва у Србији, у пракси, рекао бих, једног руско-српског друштва, посвећеног упознавању, изучавању и популаризовању заједничке историје наших двају братских народа и наших двеју сестринских Православних Цркава. Таква делатност нашега Друштва, како је схвата онај ко изговара ове речи, не значи само „поновно читање” историјских извора, тојест ново тумачење аката и факата, више или мање већ познатих, нити само евентуално откривање досад непознатих, него подразумева и покушај понирања у феноменолошки невидљиве, а онтолошки пресудне дубинске, суштаствене, метафизичке (читај: верске, духовно-културолошке и цивилизацијске, једном речју – сугубо идентитетске) изворе и токове историјских процеса како у многовековном животу и заједничком искуству наших Цркава и народâ тако и у животу и искуству васцелога рода људског, што ће рећи – наше најшире породице.

Ако исправно разумем прави смисао предстојеће делатности овог нашег саборног, руско-српског или српско-руског, благотворног подухвата, онда се усуђујем да пред вама, духовна децо Православне Цркве (Руске или Српске, свеједно је) и драги пријатељи (Срби или Руси, свеједно је), изнесем своје скромно убеђење да наши будући нараштаји, све до краја историје, неће имати морално право да овај подухват, сада започет у име Господње и са непоколебивом надом на помоћ Његову, прекрате, проглашавајући га непотребним или, још горе, лишеним смисла.

Ваша Светости, благословите ми – а сви ви остали, браћо и сестре, дозволите ми – да укратко наведем још неколико својих непретенциозних личних мисли на дату тему, са пуном свешћу о томе да нека од мојих размишљања представљају општа места (*loci communes*), свима вама позната, али вазда важна и вредна поновног помињања, у духу незаобилазне класичне сентенце *Repetitio est mater studiorum* („Понављање је мати учења”), коју неизоставно ваља разумевати и тумачити у оквиру много шире и обухватније сентенце *Historia est magistra vitae* („Историја је учитељица живота”), али уз неопходну битну напомену да смо ми, Руси и Срби, притом Срби већма но Руси, вечити понављачи на испиту историје као „учитељице живота”. Руски одговор на том испиту историје гласи, *summa summarum*: пали смо на испиту, али на поправном смо положили. Наш, српски одговор, могао би, чини ми се, да

гласи: пали смо на испиту, али не губимо наду да ћемо на предстојећем поправном испиту ипак некако поправити негативну оцену Цркве, народне и властите савести, историје и, пре свега и изнад свега, правде Божје.

Органске везе и, више од тога, заједништво и узајамно прожимање Срба и Руса потичу из прадавних времена, из епохе велике заједнице словенских племена, расутих по просторствима Источне и Северне Европе, као и Предње Азије. Доцније, у доба после велике сеоба народâ, када од ранијих племена настају народи, а од наречјâ језици, и када су Срби већ највећа словенска заједница на југу Европе (при чему ипак не треба заборавити десетковане, али још постојеће и живе Лужичке Србе на њеном северу), те везе и то заједништво се не прекидају. Историјски засведочени древни трговачки пут из варјâг в грéки („од Варјагâ до Гркâ”) пролазио је и кроз новонастале српске области, потом државе, на европском Југоистоку. После крштења Русâ у време светог и великог кијевског кнеза Владимира духовне, црквене, културне и друге руске везе са ромејским светом или „византијским Комонвелтом”, не толико непосредне колико посредне, преко већ интегрисаних у источноримску „васељену” (οἰκομένη) Јужних Словена, у првом реду Срба, постају све интезивније. Отуд није чудо да млади принц Растко Немањић, потоњи Свети Сава, први архиепископ и просветитељ српски, одлази на Свету Гору Атонску уз помоћ руског светогорског монаха чије име не знамо и то што остаје заувек постаје у Русику, руском манастиру на Светој Гори. Потоња духовна, културна и, штавише, државотворна струјања од српског Југа до руског Севера не смемо занемарити, а немоли заборавити, при чему посебно истичем Законоправило (Номоканон, „Крмчију”) Светога Саве.

Касније вишекратно и вишеструко руско бесцен-уударје нама, „јаднијем Србљима“, у вековима османлијског ига, српских ослободилачких устанака од Карађорђа па надаље, балканских ратова за слободу, Првог светског рата (у који царска Русија, тада слаба и за рат неспремна, улази да би спасла братску Србију), Другог светског рата (на чијем завршетку нам слободу од нацистичког немачког окупатора доноси огромна совјетска армија, Толбухинових триста хиљада војникâ, а не неки Јосип Броз Тито, коме се „не зна ни отац ни мајка, а и што се знаде, то је само бајка“ (почивши дечански игуман Макарије), а који је у Београд ушао неких десет дана после Русâ (или Совјетâ, свеједно), па све до данас, када као колико-толико независна држава опстајемо пре свега милошћу Божјом, а потом благодарећи, опет и опет, руском народу и руској држави, не заборављајући притом велику пријатељску Кину, а „ћутањем поштујући“ такозвану „јељцинску Русију“, која није била у стању ни себи да помогне, акамоли нама.

Допустите ми да закључим кратко и јасно, понављајући речи нашег блаженопочившег патријарха Иринеја да по узбурканом мору савремености треба да пловимо као „мали српски чун, привезан уз велику руску лађу“, при чему ником нисмо злоумислитељи, акамоли непријатељи, али правимо разлику између оних који нас у редовним размацама окупирају или, у најмању руку, бомбардују и оних који нас увек, у свим историјским околностима, братски помажу и, објективно узевши, спасавају. Из дубине душе се молим да

Господ Христос, Једини Човекољубац, буде милостив и једнима и другима, а уз њих и нама, „јаднијем Србљима”. Хвала вам свима на пажњи са којом сте ме саслушали.

На оснивачкој скупштини у МТС дворани у Београду присутнима су се обратили и председник Савета представништва Руског историјског друштва у Србији г. Александар Вулин, секретар Руског историјског друштва и заменик министра науке и високог образовања Руске Федерације г. Константин Могилевски, амбасадор Руске Федерације г. Александар Боцан-Харченко и историчар проф. др Александар Раковић. Видео поруком се обратио и председник Руског историјског друштва г. Сергеј Наришкин, директор Спољне обавештајне службе Руске Федерације. Скупштини су присуствовале бројне личности из политичког и јавног живота, а међу њима и Високопреосвећени Митрополит будимљанско-никшићки г. Методије и г. Ивица Дачић, потпредседник Владе и министар унутрашњих послова.

фото: Лола Ђорђевић, Спутњик

Основано в 1866 г.

РОССИЙСКОЕ ИСТОРИЧЕСКОЕ ОБЩЕСТВО У СРБИЈИ

spc.rs